

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput X. Inter duas opiniones quandoque licet sequi probabiliorem minus
tutam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

CAPUT X.

*Inter duas opiniones quandoque licet sequi
probabiliorem minus tutam.*

Erroris unius impugnatores, nimia disputatio-
nis fervore abrepti non raro in errorem op-
positum sunt prolapsi. Id certe in Probabilism
controversia contigit. Dum nonnulli indiscreti
zelo contra laxitates dimicabant, rigoris exce-
sum, delicatis præsertim animabus nocivum in-
vexerunt, contendentes, Christianum hominem
Probabilitati, licet maximæ, acquiescere nunquam
posse, sed ad omnino certa, vel saltem tutiora
quærenda eundem adstringi.

Hisce, Rigoristis, seu Tutioristis dictis, (a)
nedum Probabilistæ; sed & Probabilioristæ re-
fragantur, dumque de sola *actionis honestate*
emergit quæstio, probabiliorem minus tutam
tutio

(a) Immane hosce inter Rigoristas, & Probabilioris-
tas intercedit discrimen. *Rigoristæ* nunquam
probabilitati assurgunt: in defectu certitudinis
directæ semper & ubique *Tutiora* eligenda esse
contendunt, sicque obligationum onera admodum
multiplicant. *Probabilioristæ* plerumque probabi-
liorem etiam *minus tutam* velut absolute tutam
approbant, solumque minus, vel æque probabi-
lem, & minus tutam prudenter in praxin deducere
posse ex fundamentis supra adductis negant. En-
quam injuste Probabilistæ Rigorismi labem Pro-
babilioristis affingant! Ast necessaria illis hæc fictio
est, ut juvenes nudo *rigoris* nomine perterriti
solida Probabiliorismi principia examinare negli-
gant, cæcoque impetu, quoad vixerint, post
Probabilism eant.

Quandoq. probab. minus tutam &c. 61

rutiori minus probabili præferri posse, sequentibus rationibus, mea quidem opinione gravissimis, evincere videntur.

Homo duas inter Sententias minus tutam, multo tamen probabiliorem sibi visam in praxi sequens simile præmittere judicium potest: *Qui agit, quod post sufficiens examen sibi videtur veritati propinquius, vel omnino verum, is prudenter agit: acturus ego jam sic agam; prudenter itaque agam.* Iudicium istud de honestate actionis ponendæ moraliter certum est, unanimi Sapientum consensu adeo firmatum, ut paucorum Tutoristarum merito negligi dissensus possit.

Homo juxta minus tutam, sibi multo probabiliorem, procedens Prudentiam gubernatricem Sinceritatem comitem, Charitatem amicam habet. Prudentia de honestate actionis certa esse cupit: Sinceritas seu bona fides vera aut certe verisimiliora amplectitur: Charitas divinam legem zelat, de cujus existentia vel certa est, vel prudenter dubitat. Qui probabiliorem minus tutam sequitur, de legis existentia dubitare prudenter non potest; quia altera minus probabilis juxta probabiliorem posita solide & expedite probabilis esse desinit, sicque veluti minus habens inventa suo pondere intellectum in æquilibrio servare, aut omnino suam versus partem inclinare nullatenus valet, nisi liberum voluntatis unde unde permotæ imperium ponderis defectum suppleat.

Ast Patres, Pontifices, Concilia in dubio tutius eligendum esse docent; in Salutis negotio dimit-

dimittenda incerta, ac ubique certa tenenda et
 monent. Ita sane. Sed numquid notabili pro-
 bilitatis excessu æquilibrium rationis impeditur
 prudensque dubium ab intellectu arceri, jam
 pra ostendi? Numquid opinionem minus tutam
 ipsa probabilitas multis gradibus major, ac
 Etamen reflexum moraliter certum adhuc simp-
 citer tutam efficit? Certitudinem physicam, et
 metaphysicam Patres nullibi requirunt; moti
 Contenti sunt. Quisquis (inquit Augustinus l.
cont. Academ. c. 3.) *tantum, quantum potest,*
debet, dat operam inveniendæ veritati, is, etiam
non inveniatur, beatus est; totum enim facit, quod
ut faciat, natus est. Aurelio Aquinas succin-
 sua in Summa docens: *In actibus humanis - - su-*
perat probabilis certitudo, quæ in pluribus verita-
tem attingat, etsi in paucioribus a veritate de-
ciat (2. 2. 9. 70. a. 2.). Notissima quoque
 Iuris sacri Regula: *Inspicimus in obscuris, quod*
est verisimilius, vel quod plerumque fieri consuevit
(R. 45.) quæ profus inutilis foret, si universalis
 tutiora sequendi daretur obligatio (a).

Age jam, Summorum Pontificum facta, et
 communem Fidelium, etiam timoratorum, pro-
 xim in critico oculo perferutare, & frequentissimè
 hujus

(a) Alexander VIII. a. 1690. istam n. 3. damnatam
 propositionem: *Non licet sequi opinionem vel inter
 probabiles probabilissimam ex qua juxta leges opo-
 positarum optime infertur: ergo quandoque sequi
 licet opinionem respectivè probabilissimam scilicet
 probabiliorem, etiam minus tutam, quia hujus
 præcise sequelam propositionis damnatæ negavit
 defensor.*

hujusce Regulæ usum deprehendes. Quidam Pontifices in Matrimonio rato, in votis &c. non obstante quorundam Scholasticorum contradictione dispensarunt; quia hanc dispensandi potestatem sibi competere longe probabilius ipsis erat. Fideles, quod probabilius suum esse putant, retinent. Ad Sacrum Tribunal accedentes primæ vel secundæ contritioni, probabilius validæ, aliam, et aliam novam non substituunt &c. Nonne D. Bonaventuræ, et Guillelmi Parisiensis sententia, hominem statim ac peccavit, ad Confessionem obligans, tutior erat? Et tamen D. Thomæ opinio multo probabilior velut simpliciter tuta in praxi servatur. Idem de aliis tene.

Ne tamen perorasse pro iis videar, qui non tam argumentorum merito, quam pravorum affectuum suffragio opinionem quamdam libertati faventem ceu probabiliorem proclamant, illam solum, quæ vere, & sincere, quæque, post examen rei gravitati proportionatum probabilior inventa, tutiori minus probabili præhaberi posse dixi. Imo, si non de sola actionis honestate, sed de necessariis necessitate medii ad Salutem, de Sacramenti valore; de vitando proximi damno agatur, tutiorem minus probabilem cuivis probabiliori præferendam esse contendo (a). Major etenim pro-

(a) In materia Sacramentorum, extra casum necessitatis semper tutiorem, posthabita quavis probabilitate, assumendam esse, Innocentius XI. declaravit 1679. hanc n. 1. damnans propositionem: *Non est illicitum in Sacramentis conficiendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relicta tutio-*

probabilitas, & invincibilis exinde nata legis ignorantia nec mediorum aut Sacramenti defectum supplet, nec damnum impedit, licet cæteroquin a simplici legis transgressione operantem excuset casu, quo lex, probabilius negata, re ipsa forsitan existeret. Sed de probabilitate satis (a).

tutiore, nisi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi: hinc sententia probabilis tantum utendum non est in Collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.

(a) Plura qui de Probabilismi Origine, Incremento &c. scire desiderat, legat P. Concinam Tom. 2. Appar. ad Theol. Christ. P. Vincentium Patuzzi de Reg. prox. aff. hum. P. Vinc. Contenson Tom. 3. Theol. mentis & cordis, dissert. 3. de novello probabilitatis commento, P. Billuart Tract. de aff. hum. dissert. 6. P. Antoine Tract. de Conscient. Cap. 4. P. Gazzaniga Tom. 2. Cap. 3. de Conscient. prob. Quæ confutato probabilismo ad Probabilioristas se convertens amice rogat, ne saniolem, ac probabiliolem doctrinam, quam verbis profitentur, factis negent, neve onera, quæ disputando, consulendo &c. aliis imponunt, Pharisæorum more v. digito movere detrectent, in præjudicium doctrinæ, ac damnum animarum irreparabile.

SECTIO